

Bazy danych I
Dokumentacja projektu

System zarządzania biblioteką

Marek Nowak
Nr indeksu: 297897
Informatyka Stosowana

Spis treści

1.	Projekt koncepcji, założenia	3
a)	Zdefiniowanie tematu projektu	3
b)	Wymagania użytkownika	3
c)	Zaprojektowanie funkcji.....	3
2.	Projekt diagramów (konceptualny).....	4
3.	Projekt logiczny	4
a)	Projektowanie tabel i kluczy.....	4
	Encja książki.....	4
	Encja wydawcy	5
	Encja autora.....	5
	Encja gatunku	5
	Encja książka_autor	5
	Encja kopia_książki	5
	Encja uwaga.....	5
	Encja użytkownik	6
	Encja adres	6
	Encja wypożyczenie.....	6
	Encja rezerwacji.....	6
b)	Walidacja wprowadzanych danych	6
c)	Operacje na danych.....	7
4.	Projekt funkcjonalny	7
a)	Prezentacja danych	7
b)	Zdefiniowanie panelu sterowania aplikacji	8
5.	Dokumentacja	9
a)	Wprowadzanie danych.....	9
b)	Dokumentacja użytkownika	9
	Instrukcja obsługi	9
	Opis użytych technologii	9
	Hierarchia kodu źródłowego	9
c)	Literatura:.....	9

1. Projekt koncepcji, założenia

a) Zdefiniowanie tematu projektu

Tematem zrealizowanego projektu jest system obsługi przeznaczony dla pracowników biblioteki. Celem aplikacji jest zapewnienie podstawowych funkcjonalności potrzebnych do obsługi i zarządzania biblioteką.

b) Wymagania użytkownika

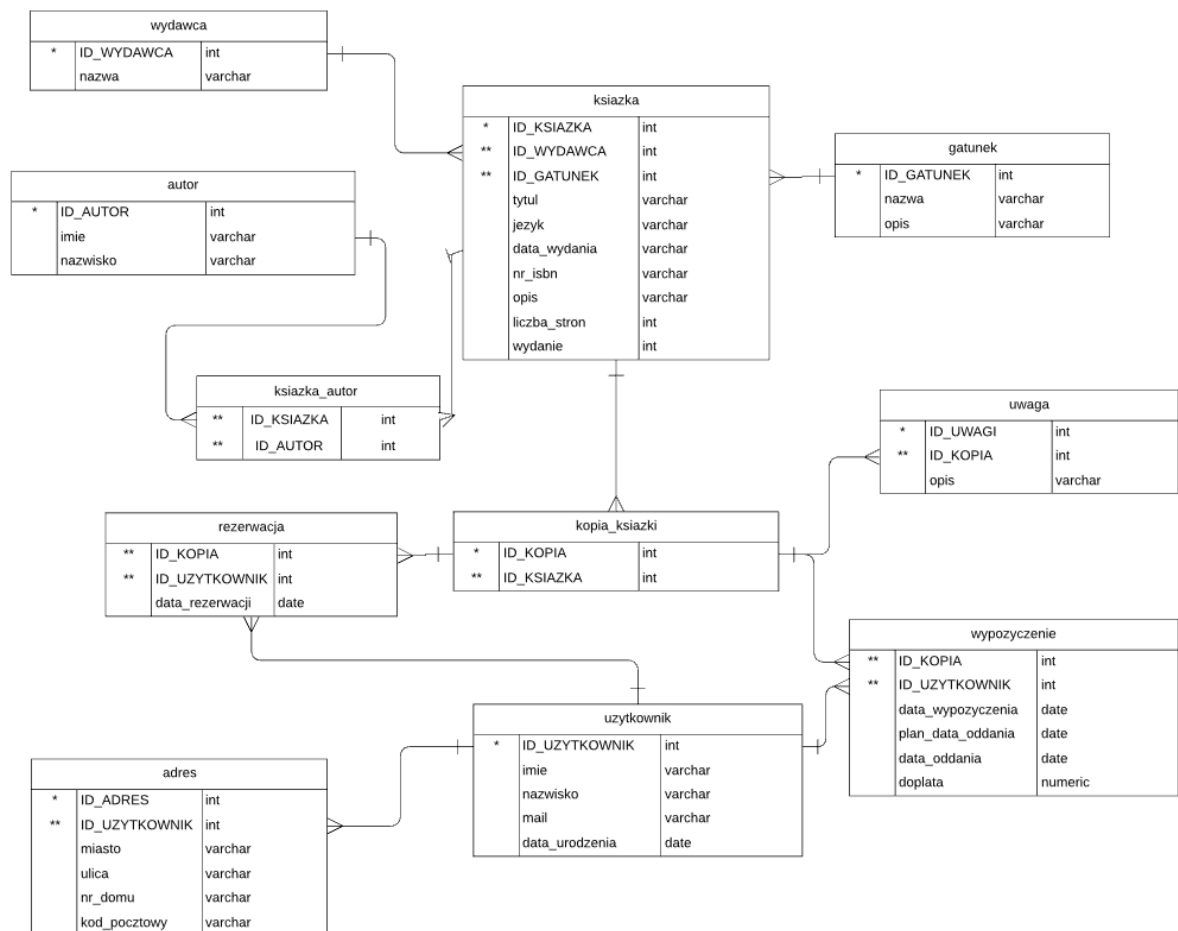
Baza danych ma za zadanie zarządzanie książkami, a także realizację systemu wypożyczeń.

- Dodawanie książek, a także przypisywanie do nich lub dodawanie autorów, wydawnictw oraz gatunków literackich wraz z opisami.
- Wypożyczanie oraz rezerwację książek sprawdzając uprzednio czy jest taka możliwość.
- Zwrot wypożyczonych książek.
- Dodawanie użytkowników.
- Podstawowe widoki łączące elementy różnych tabel ułatwiające przeglądanie danych.
- Wybrane statystyki.

c) Zaprojektowanie funkcji

Funkcjami które będą niezbędne to możliwość dodawania danych do tabel, usuwania oraz ich odczytu. Baza danych powinna także zapobiegać wprowadzeniu nieprawidłowych danych np. oddanie książki w terminie wcześniejszym niż wypożyczenie, niepoprawne wpisanie adresu e-mail czy wprowadzenie książki z ujemną liczbą stron.

2. Projekt diagramów (konceptualny)

Rysunek 1. Diagram ERD bazy danych aplikacji.

3. Projekt logiczny

a) Projektowanie tabel i kluczy

Wszystkie encje posiadają sztuczne klucze główne wyposażone w mechanizm autoinkrementacji.

Encja książki

Reprezentuje ona zbiór książek opisanych tymi samymi atrybutami. Składa się ze sztucznego klucza głównego i atrybutów:

- **ID_WYDAWCA**: klucz obcy który wskazuje na wydawcę danej książki
- **ID_GATUNEK**: klucz obcy który wskazuje na gatunek literacki do którego przynależy dana książka
- **tytuł**: tytuł książki
- **język**: język w którym książka została wydana
- **data_wydania**: data wydania książki
- **nr_isbn**: International Standard Book Number, **ISBN** – niepowtarzalny 13-cyfrowy identyfikator książki
- **opis**: nieobowiązkowe pole pozwalające na opisanie książki

- **liczba_stron**: liczba stron książki
- **wydanie**: numer wydania książki

Encja wydawcy

Encja wydawcy została stworzona ponieważ zwykle jeden wydawca wydaje więcej niż jedną książkę. Składa się z sztucznego klucza głównego i atrybutów:

- **nazwa**: nazwa danego wydawnictwa

Encja autora

Encja autora przechowuje podstawowe informację o autorze książki. Ponieważ możliwe jest napisanie książki przez więcej niż jednego autora encja ta jest połączona z encją książki tablicą asocjacyjną o nazwie „ksiazka_autor”. W tej wersji bazy encja ta przechowuje tylko dwie wartości jednak możliwe jest jej późniejsze rozbudowanie o np. Datę urodzenia autora, czy jego bibliografię. Składa się z sztucznego klucza głównego oraz atrybutów:

- **imie**: imię danego autora
- **nazwisko**: nazwisko danego autora

Encja gatunku

Encja gatunku została stworzona ponieważ do jednego gatunku zwykle przynależy wiele książek. Przechowuje informację o gatunku literackim do którego należy dana książka. Składa się z sztucznego klucza głównego oraz atrybutów:

- **nazwa**: nazwa danego gatunku literackiego
- **opis**: krótki opis danego gatunku literackiego

Encja ksiazka_autor

Encja ksiazka_autor jest encją asocjacyjną. Została stworzona ponieważ zwykle jeden autor wydaje w życiu więcej niż jedną książkę, a w przypadku niektórych książek może być potrzebne dodanie więcej niż jednego autora. Encja posiada dwa atrybuty:

- **ID_KSIAZKA**: klucz wskazujący na książkę
- **ID_AUTOR**: klucz wskazujący na autora

Encja kopia_ksiazki

Encja kopia_ksiazki została stworzona ponieważ zwykle w bibliotece jest przechowywanych więcej niż jedna sztuka danego wydania książki. Posiada sztuczny klucz główny oraz atrybut:

- **ID_KSIAZKA**: klucz wskazujący na książkę której kopią jest dany egzemplarz

Encja uwaga

Encja uwaga przechowuje opis uwagi dotyczącej danego egzemplarza książki. Została stworzona ponieważ jedna kopia może wymagać więcej niż jednej adnotacji co do jej stanu. Posiada sztuczny klucz główny oraz atrybuty:

- **ID_KOPIA**: klucz wskazujący na kopię książki której tyczy się dana uwaga
- **opis**: opis uszkodzenia danej kopii

Encja użytkownik

Encja użytkownik przechowuje informacje o osobach korzystających z biblioteki. Składa się z sztucznego klucza głównego oraz atrybutów:

- **imie**: imię danego użytkownika
- **nazwisko**: nazwisko danego użytkownika
- **mail**: adres e-mail danego użytkownika
- **data_urodzenia**: data urodzenia danego użytkownika

Encja adres

Encja adres przechowuje adres danego użytkownika. Została stworzona ponieważ jedna osoba może mieć więcej niż jeden adres. Składa się z sztucznego klucza głównego oraz atrybutów.

- **ID_UZYTKOWNIK**: klucz użytkownika do którego należy dany adres
- **miasto**: miasto zamieszkania danego użytkownika
- **ulica**: ulica zamieszkania danego użytkownika
- **nr_domu**: numer domu danego użytkownika
- **kod_pocztowy**: kod pocztowy miejscowości w której mieszka dany użytkownik

Encja wypożyczenie

Encja pozwala na przechowanie informacji o konkretnym wypożyczeniu książki. Wiąże daną kopię książki z konkretnym użytkownikiem. Posiada atrybuty:

- **ID_KOPIA**: klucz kopii która została wypożyczona
- **ID_UZYTKOWNIK**: klucz użytkownika który dokonał wypożyczenia
- **data_wypożyczenia**: data wypożyczenia danej kopii książki
- **plan_data_oddania**: planowana data wypożyczenia danej kopii książki
- **data_oddania**: data oddania danej kopii książki
- **dopłata**: nieobowiązkowe pole określające wysokość dopłaty np. za zbyt długie przechowanie książki bądź jej uszkodzenie

Encja rezerwacji

Encja łączy użytkownika z danym egzemplarzem książki. Ma na celu umożliwienie późniejszego wypożyczenia danej książki nawet jeśli w tym czasie jest to niemożliwe – wszystkie kopie są wypożyczone. Posiada atrybuty:

- **ID_KOPIA**: klucz kopii która została zarezerwowana
- **ID_UZYTKOWNIK**: klucz użytkownika który dokonał rezerwacji
- **data**: data rezerwacji

b) Walidacja wprowadzanych danych

Aby dane zawarte w bazie danych nie były przypadkowe należało zaimplementować możliwość sprawdzenia wprowadzonych danych. Walidacja danych zaimplementowana jest po stronie bazy danych za pomocą następujących triggerów:

- **walidacja_mail()**: Sprawdza poprawność wprowadzonego adresu e-mail. Wymaga aby był on w formacie: "test@tekst2.tekst3".
- **walidacja_uzytkownik()**: Sprawdza czy wprowadzone imię i nazwisko ma długość co najmniej 2 znaków oraz aby data urodzenia była wcześniejsza lub równa aktualnej.

- **walidacja_książke()**: Sprawdza czy wprowadzony tytuł ma długość co najmniej 2 znaków, czy wprowadzona liczba stron i numer wydania są większe od 0.
- **walidacja_wypożyczenie()**: Uniemożliwia wprowadzenia daty wypożyczenia w przyszłości oraz wprowadzenie ujemnej dopłaty. Sprawdza także czy data oddania i planowana data oddania są późniejsze niż data wypożyczenia.

c) Operacje na danych

Plik źródłowy zawierający je znajduje się w folderze SQL w pliku funkcje.sql przesłanym razem z projektem. Do operacji na danych w bazie danych zostały stworzone następujące funkcje:

- **zwroc_książke**: Możliwość oddania książki oraz dodania ewentualnej uwagi co do jej stanu.
- **czy_mozna_zarezerwować**: Funkcja sprawdzająca czy jest dostępna kopia danej książki, którą można zarezerwować, zwraca wartość BOOLEAN.
- **dodaj_książke**: Funkcja pozwalająca na dodanie książki, wraz z jedną kopią.
- **rezerwuj_książke**: Funkcja pozwalająca na rezerwację książki, zwraca ID_KOPIA zarezerwowanej kopii.
- **czy_mozna_zamienić_rezerwację_na_wypożyczenie**: Funkcja sprawdzająca czy możliwa jest zamiana rezerwacji na wypożyczenie, zwraca wartość BOOLEAN.
- **zamień_rezerwację_na_wypożyczenie**: Funkcja zamieniająca rezerwację na wypożyczenie, usuwa rekord z tabeli rezerwacja.
- **czy_mozna_wypożyczyć**: Funkcja sprawdzająca czy jest możliwość wypożyczenia książki, zwraca wartość BOOLEAN.
- **wypożycz**: Funkcja wypożyczająca książkę.
- **uzytkownik_z_najwiecej_wypożyczeń**: Funkcja zwraca dane użytkownika z największą liczbą wypożyczeń.
- **uzytkownik_z_najwiecej_niezwróconych_książek**: Funkcja zwraca dane użytkownika z największą liczbą nieoddanych książek.
- **najczęściej_wybierana_książka**: Funkcja zwraca tytuł książki która była wypożyczana najczęściej.
- **najczęściej_wybierany_autor**: Funkcja zwraca imię i nazwisko autora którego książki były wybierane najczęściej.
- **dodaj_uzytkownika_z_adresem**: Funkcja pozwala na dodanie użytkownika wraz z 1 adresem.
- **dodaj_kopie**: Funkcja dodaje wybraną liczbę kopii danej książki

4. Projekt funkcjonalny

a) Prezentacja danych

Na potrzeby prezentacji danych zostały stworzone praktyczne widoki prezentujące dane. Są one dostępne w zakładce „Widoki” na stronie projektu. Dostępne są widoki:

- „**Spis książek**” – Wyświetla informacje z tabel: autor, gatunek, wydawca oraz książka dla danej książki. Przykładowy widok:

Książki w bazie											
ID_WYDAWCA	Nazwa wydawnictwa	ID_GATUNEK	Gatunek literacki	Imię autora	Nazwisko autora	Tytuł	Nr ISBN	Data wydania	Opis	Liczba stron	Wydanie
4	SuperNowa	1	Epika	Andrzej	Sapkowski	Wiedźmin. Tom 1. Ostatnie Życzenie	9788375781878	2014-05-05	Przygody Wiedźmina Geralt z Rivii	345	3
4	SuperNowa	1	Epika	Andrzej	Sapkowski	Wiedźmin. Tom 2. Miecz przeznaczenia	9777775781878	2014-05-05	Przygody Wiedźmina Geralt z Rivii	320	3
3	Zysk i S-ka	1	Epika	George	Martin	Ogień i krew, część 1	54328375781878	2018-04-15	Opowieść o dynastii Targaryenów	456	5
2	Fala	2	Liryka	Bolesław	Leimian	Liryki najpiękniejsze	54328375786666	2012-11-15	Kolekcja najpiękniejszych utworów Bolesława Leimiana	60	11

Rysunek 2. Przykładowa tabela widoku.

- „**Wypożyczenia**” – Widok łączy wybrane dane z tabel: kopia_książki, książka, użytkownik i wypożyczenie aby zapewnić spójny widok informacji na temat wypożyczonej książki.
- „**Rezerwacje**” – Widok łączy wybrane dane z tabel: kopia_książki, książka, użytkownik, książka i rezerwacja.
- „**Autorzy książek**” – Widok łączy wyświetlanie danych autora wraz z id oraz tytułem książki którą napisał.
- „**Uszkodzone książki**” – Widok ten wyświetla tylko książki posiadające wpisane uwagi co do ich stanu.
- „**Użytkownicy**” – Wyświetla informację o danych użytkownikach oraz jego adresie/adresach zamieszkania.

b) Zdefiniowanie panelu sterowania aplikacji

Rysunek 3. Wygląd panelu sterowania.

Panel sterowania posiada zakładki:

- **Książki:** W tej zakładce mamy możliwość dodania nowej książki lub dodania wybranej ilości kopii istniejącego już w bazie tytułu.
- **Autorzy:** Pozwala na przypisanie autorów do książki oraz wprowadzenie nowych autorów do bazy.
- **Wypożycz:** W tej zakładce mamy możliwość wypożyczenia książki.
- **Użytkownicy:** Pozwala na dodanie nowych użytkowników biblioteki.
- **Rezerwuj:** Pozwala na rezerwację książki oraz zamiany wprowadzonej już rezerwacji na wypożyczenie jeśli jest to możliwe.
- **Zwróć:** Pozwala na zwrócenie wypożyczonej książki.
- **Widoki:** Opisane szerzej w poprzednim podpunkcie.
- **Wydawnictwa:** Pozwala na dodanie nowych wydawnictw do bazy oraz ich podgląd.
- **Statystyki:** Wyświetla statystyki na temat wypożyczeń takie jak użytkownik z największą liczbą wypożyczonych/nieoddanych książek lub najczęściej wybieraną książkę oraz autora.

5. Dokumentacja

a) Wprowadzanie danych

Wprowadzanie danych do bazy z poziomu strony odbywa się za pomocą formularzy. W katalogu SQL znajduje się również plik „dane.sql” zawierający przykładowe inserty pozwalające na testowanie.

b) Dokumentacja użytkownika

Instrukcja obsługi

Działająca strona internetowa zamieszczona jest na serwerze „Pascal”. Dostępna jest pod adresem „http://pascal.fis.agh.edu.pl/~7nowakm/bazy_projekt/” (dostęp tylko z sieci wydziałowej). Struktura bazy danych oraz wszystkie potrzebne funkcje i widoki są dodane na serwerze Pascal. Wszystkie pliki wykorzystane do stworzenia i zarządzania bazą danych są w folderze SQL załączonym do przesłanego projektu.

Opis użytych technologii

Back-end aplikacji został stworzony w języku PHP. Część frontendowa jest zrealizowana za pomocą HTML5 oraz wsparta arkuszami stylów CSS w wersji 3.0.

Hierarchia kodu źródłowego

- **index.php**: Strona główna zawierająca odnośniki do pozostałych zakładek.
- **autorzy.php**, **książki.php**, **rezerwuj.php**, **statystyki.php**, **uzytkownicy.php**, **widoki.php**, **wypożycz.php**, **zwróc.php**, **wydawnictwa.php**: Zawierają strony danych zakładek dostępnych z strony głównej. Zawierają formularze pozwalające na wprowadzanie danych.
- **style.css**: Zawiera arkusze stylów modyfikujące wygląd strony.
- **widok_*.php**: Zawierają poszczególne widoki opisane wcześniej.
- **autor_nowy.php**: Zawiera instrukcje pozwalające na dodanie nowego autora do bazy danych.
- **autor_ksiazki.php**: Przypisanie istniejącego autora do książki.
- **dodaj_*.php**: Zawierają funkcję pozwalające na dodanie rekordów do poszczególnych tabel.
- **rezerwuj_ksiazke.php**: Wykonuje rezerwację książki jeśli jest to możliwe.
- **wypożycz_ksiazke.php**: Wykonuje wypożyczenie książki jeśli jest to możliwe.
- **zamien_rezerwacje_na_wypozyczenie.php**: Zamienia rezerwację książki na wypożyczenie jeśli jest to możliwe.
- **zwróc_ksiazke.php**: Zwraca książkę i pozwala na dodanie komentarza co do jej stanu.

c) Literatura:

- Wykłady do przedmiotu Bazy danych 1: https://newton.fis.agh.edu.pl/~antek/index.php?sub=db_doc

- Dokumenty wykorzystywane podczas pracy na laboratoriach: http://aurora.ftj.agh.edu.pl/~zimnoch/index.php?option=com_content&task=view&id=449&Itemid=60
- Dokumentacja języka PHP: <http://docs.php.net/manual/pl/>
- Dokumentacja HTML: <https://www.w3schools.com/html/>
- Dokumentacja stylów CSS: <https://www.w3schools.com/cssref/>